

Sygn. akt SDI 20/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący)

SSN Zbigniew Puzkarski

SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)

Protokolant Anna Kuras

przy udziale Rzecznika Dyscyplinarnego Naczelnej Prokuratury Wojskowej
Waldemara Praszczyka

w sprawie R. S.,

obwinionego z art. 66 ust.1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 9 września 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez obwinionego,

od orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej w
drugiej instancji z dnia 20 marca 2013 r.,

zmieniającego orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego w Naczelnej Prokuraturze
Wojskowej z dnia 21 listopada 2012 r.,

**uchyla zaskarżone orzeczenie i sprawę obwinionego R. S.
przekazuje Odwoławczemu Sądowi Dyscyplinarnemu w
Naczelnej Prokuraturze Wojskowej do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Dyscyplinarny w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej, orzeczeniem z dnia 21 listopada 2012 r., „uznał prokuratora R. S. za winnego przekroczenia uprawnień prokuratora na zajmowanym stanowisku służbowym poprzez sporządzenie, podpisanie i przesłanie w dniu 25 sierpnia 2010 r. do Komendanta Oddziału Żandarmerii Wojskowej w [...] pisma kwestionującego zasadność sporządzenia i przesłania w dniu 13 sierpnia 2010 r., przez pełniącego wówczas obowiązki Wojskowego Prokuratora Garnizonowego [...] mjr. P. M., pisma do Komendanta Oddziału Żandarmerii Wojskowej w [...] z зауważeniami wskazującymi na przewlekłość i beczynność funkcjonariuszy Żandarmerii Wojskowej w prowadzonym postępowaniu karnym o sygn. Pg. D. .../10, tj. popełnienia przewinienia służbowego określonego w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o *prokuraturze* (j.t.: Dz. U. z 2011 r., Nr 270, poz. 1599 ze zm.) polegającego na oczywistej i rażącej obrazie przepisów prawa określonych w § 33 i § 51 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 listopada 2008 r. *Regulamin wewnętrznego urzędowania wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury* (Dz. U. Nr 221, poz. 1446 ze zm.) w zw. z § 1, § 4 ust. 1 pkt 22, § 5 ust. 2 pkt 17 i § 7 ust. 1 pkt 9 Zarządzenia Nr 1 Wojskowego Prokuratora Garnizonowego w [...] z dnia 5 maja 2009 r. w *sprawie podziału czynności prokuratorów, asesorów, urzędników i innych pracowników w Wojskowej Prokuraturze Garnizonowej w [...]* i za to na podstawie art. 113 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o *prokuraturze* wymierzył mu karę dyscyplinarną upomnienia”.

Od powyższego orzeczenia odwołanie wniósł obwiniony R. S., który zarzucił:

- „naruszenie prawa materialnego określającego przewinienia dyscyplinarne, tj. art. 66 ust 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r o *prokuraturze* przez uznanie, iż zachowanie, jak określone w sentencji orzeczenia, było „oczywiste, rażące i naruszało przepisy prawa” oraz stanowiło naganne przekroczenie uprawnień noszące znamiona czynu o jakimkolwiek ładunku szkodliwości oraz końcowo przypisanie wadliwej kwalifikacji prawnej czynu, za które wymierzono karę upomnienia, poprzez wymienienie w niej elementów nie będących „przepisami prawa”, tj. § 1, § 4 ust. 1 pkt 22, § 5 ust. 2 pkt 17 i § 7 ust. 1 pkt 9 zarządzenia Nr 1 rozkazu WPG w [...] z dnia 5 maja 2009 r., które mogły stanowić li jedynie elementy opisu zachowania przypisanego

obwinionemu, a więc błędu subsumpcji kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego,

alternatywnie:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na błędnym wnioskowaniu na podstawie zebranego materiału dowodowego, iż zachowanie jak opisane w sentencji orzeczenia stanowi „oczywiste” i „rażące” naruszenie *przepisów prawa*, a więc przewinienie dyscyplinarne w sytuacji, gdy poprawna jego analiza wskazuje, iż w zachowaniu obwinionego brak wyżej wskazanych znamion deliktu dyscyplinarnego,
- wadliwe sporządzenie uzasadnienia bez ustosunkowania się do wszystkich przeprowadzonych dowodów w sprawie, w tym okoliczności korzystnych dla obwinionego i rozstrzyganie zaistniałych wątpliwości na jego niekorzyść z naruszeniem reguł określonych w art. 5 § 2 k.p.k. poprzez m.in. uznanie, iż nie powiadomił przełożonych o sporządzeniu pisma z dnia 25 sierpnia 2010 r., pomimo dokonanej adnotacji w aktach nadzoru oraz niewykluczeniu tego faktu przez jedną z osób funkcyjnych, nieustosunkowanie się w ten sposób do całości zebranego w sprawie materiału dowodowego i potraktowanie go wybiórczo na niekorzyść obwinionego, w tym nienależyte wyjaśnienie podstawy prawnej czynu i przyjętej kwalifikacji oraz odniesienia zarzucanego przekroczenia uprawnień określonych w wadliwie konstruowanej kwalifikacji z § 1, § 4 ust. 1 pkt 22, § 5 ust. 2 pkt 17 i § 7 ust. 1 pkt 9 zarządzenia Nr 1 rozkazu WPG w L. z dnia 5 maja 2009 r. do dyspozycji regulacji szczególnej, tj. § 204 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 listopada 2008 r. *Regulamin wewnętrznego urzędowania wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury* i innych, jak również niewyjaśnienie okoliczności przedmiotowych i podmiotowych jakie sąd dyscyplinarny miał na względzie przy uznaniu winy i wymierzeniu kary dyscyplinarnej stosownie do dyrektyw jej wymiaru i w związku z tym niemożność prześledzenia prawidłowego toku rozumowania sądu zarówno co do poprawności końcowo przyjętej kwalifikacji czynu, jak i okoliczności podmiotowo-przedmiotowych jego popełnienia,

- zaniechanie dokonania koniecznych, a niezbędnych celem podjęcia prawidłowej decyzji, ustaleń dowodowych poprzez nieskorzystanie z możliwości przesłuchania funkcjonariusza W. B. i b. Komendanta OŻW w [...] na okoliczność prowadzenia czynności wyjaśniających w sprawie odpowiedzialności obwinionego wynikających ze skierowania pisma z dnia 13 sierpnia 2010 r. oraz potrzeby i konieczności sporządzenia pisma z dnia 25 sierpnia 2010 r., jak również nie wyjaśnienie w tym czasie podległości służbowej W. B. bezpośrednio Komendantowi OŻW, co uprawniało obwinionego do kierowania pisma z dnia 25 sierpnia 2010 r. bezpośrednio do Komendanta OŻW oraz jest istotne dla rozstrzygnięcia sprawy,

ewentualnie:

- rażąco niewspółmierność kary do przypisanego zachowania, polegającą na orzeczeniu kary upomnienia, podczas gdy prawidłowe stosowanie dyrektywy jej wymiaru prowadzi do wniosku, iż orzeczenie jakiegokolwiek kary w tym przypadku nie jest adekwatne do stopnia zawinienia i szkodliwości czynu, a więc nie spełnia swej roli w zakresie prewencji oraz realizacji zamierzonych w stosunku do obwinionego potrzeb w zakresie kształtowania jego świadomości prawnej i zawodowej, a w konsekwencji nie odstąpienie od wymierzenia jakiegokolwiek kary za zachowanie jak ujawnione w sprawie”.

Podnosząc te zarzuty obwiniony wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu.

Sąd Dyscyplinarny w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej w drugiej instancji, orzeczeniem z dnia 20 marca 2013 r., „zmienił zaskarżone orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego z dnia 21 listopada 2012 r. w części dotyczącej opisu czynu przypisanego obwinionemu, jak również jego kwalifikacji prawnej oraz kary w ten sposób, że: prokuratora kpt. R. S. uznał za winnego przekroczenia uprawnień prokuratora na zajmowanym stanowisku służbowym poprzez sporządzenie, podpisanie i przesłanie w dniu 25 sierpnia 2010 r. do Komendanta Oddziału Żandarmerii Wojskowej w [...] pisma kwestionującego zasadność sporządzenia i przesłania w dniu 13 sierpnia 2010 r., przez pełniącego wówczas obowiązki Wojskowego Prokuratora Garnizonowego [...] mjr. P. M., pisma do Komendanta

Oddziału Żandarmerii Wojskowej w [...] z зауваженнями вказує на превлеклість і безczynність функціонерів Жандармерии Воjskowej в провадженому кримінальному провадженні. Pg. D. .../10, а тим самим очевидній і різкій образі przepisів права określonych в § 33 і § 55 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości з дня 25 листопада 2008 р. *Regulamin wewnętrznego urzędowania wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury* (Dz. U. Nr 221, poz. 1446 ze zm.) в зв. з § 1, § 4 ust. 1 pkt 22, § 5 ust. 2 pkt 17 і § 7 ust. 1 pkt 9 Zarządzenia Nr 1 Wojskowego Prokuratora Garnizonowego в [...] з дня 5 мая 2009 р. *w sprawie podziału czynności prokuratorów, asesorów, urzędników i innych pracowników w Wojskowej Prokuraturze Garnizonowej w [...]*, т.п. поповнення провинienia службового określonego в art. 66 ust. 1 ustawy з дня 20 czerwca 1985 р. *o prokuraturze* (j.t.: Dz. U. z 2011 р., Nr 270, poz. 1599 ze zm.) і за то, на podstawie art. 113 pkt 1 ustawy з дня 20 czerwca 1985 р. *o prokuraturze* wymierzył му карę dyscyplinarną upomnienia”.

Kasację od prawomocnego orzeczenia wniósł обвиниony R. S., który zarzucił:

1. „rażące naruszenie prawa, а то art. 66 ust 1 ustawy o prokuraturze з 20 czerwca 1985 р., § 33 і § 51 ust 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości з дня 25 листопада 2008 р. *Regulamin wewnętrznego urzędowania wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury* oraz § 4 ust 1 pkt 22, 5 ust 2 pkt 17 і 7 ust 1 pkt 9, poprzez nieprawidłове zastosowanie lub niezastosowanie інших szczegółових uregulowań, в tym wym. Rozporządzenia, а то: działu III, rozdziału 8 § 254, działu XII § 391 і інших, а в конsekwencji wymiєzenie кары дисциплінарной upomnienia за czynność не będącą deliktem dyscyplinarnym polegającą на sporządzeniu pisma wyjaśniającego з дня 25 sierpnia 2010 р. skierowanego до Oddziału Жандармерии Воjskowej в [...], а dotyczącego niesłusznego „wytyku” службового на іменіє wskazanego функціонера Placówki Жандармерии Воjskowej в [...], за неprawidłове і nieterminowe wykonanie czynności dochodzeniowych, których jednakże wymieniony не wykonywał і за które не odpowiadał в nadzorowanym przez обвиниonego провадженні (sygn. Pg.D. .../10) в ten sposób не zawarcie в opisie і kwalifikacji czynu коńcowo przypisanego в orzeczeniu dyscyplinarnym, jakiegokolwiek normatywu

zakazującego opisanego działania lub nakazującego określone inne zachowanie, a więc wymierzenie kary bez podstawy prawnej w konsekwencji oparcie skazania na podstawie przepisów ogólnych, które jednak samoistnie nie powinny stanowić podstawy skazania za opisane zachowanie, a więc brak prawidłowej subsumcji wskazanej w orzeczeniu podstawy prawnej i prawidłowego oparcia ukarania w przepisach prawa powszechnie obowiązujących, za które można wymierzyć karę dyscyplinarną (Nulla poena sine lege/nulum crimen sine lege),

2. alternatywnie, w przypadku nie podzielenia poglądu wyrażonego w pkt. 1, rażącą niewspółmierność wymierzenia jakiegokolwiek kary dyscyplinarnej, za czyn jak opisany w sentencji orzeczenia dyscyplinarnego, bowiem samo zachowanie miało na celu ochronę naruszonych dóbr osobistych podległych „merytorycznie” funkcjonariuszy ŻW i ochronę autorytetu jednostki organizacyjnej prokuratury, a samo zachowanie, jak każde inne, jest stopniowalne i może być uznane za nie zawierające jakiegokolwiek ładunku społecznej szkodliwości, co umożliwia odstąpienie od ukarania dyscyplinarnego za przedmiotowy czyn”.

W konkluzji skarżący zauważył, że jego zdaniem orzeczenie jest oczywiście rażąco niesłuszne i konieczna jest jego kontrola przez niezawisły organ sądowy.

Rzecznik Dyscyplinarny w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja R. S. jest zasadna w zakresie zarzutu rażącego naruszenia prawa materialnego w postaci art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o *prokuraturze* (j.t.: Dz. U. z 2011 r., Nr 270, poz. 1599 ze zm., dalej - ustawa o prokuraturze).

Zgodnie z tym przepisem prokurator odpowiada dyscyplinarnie za przewinienia służbowe, w tym za oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawa i uchybienia godności urzędu prokuratorskiego. Wynika z tego, że przewinienie dyscyplinarne może polegać bądź na oczywistej i rażącej obrazie przepisów prawa, bądź na uchybieniach godności urzędu prokuratorskiego nie mających charakteru rażącego i oczywistego naruszenia prawa. Przepis ten wskazuje więc na dwie

rozłączne, samoistne i odrębne podstawy odpowiedzialności dyscyplinarnej prokuratora (por. postanowienie SN z 6 kwietnia 2001 r., III SZ 2/01, LEX nr 52128).

W rozpoznawanej sprawie Sądy Dyscyplinarne przyjęły, iż R. S. poprzez sporządzenie i wysłanie pisma do Komendanta Oddziału Żandarmerii Wojskowej w [...] kwestionującego zasadność przesłanego temu Komendantowi wcześniej pisma przez jego przełożonego - Wojskowego Prokuratora Garnizonowego w [...], popełnił przewinienie służbowe polegające na oczywistej i rażącej obrazie przepisów prawa określonych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 listopada 2008 r.- *Regulamin wewnętrznego urzędowania wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury* (Dz. U. Nr 221, poz. 1446 ze zm.) oraz w Zarządzeniu Nr 1 Wojskowego Prokuratora Garnizonowego w [...] z dnia 5 maja 2009 r. w *sprawie podziału czynności prokuratorów, asesorów, urzędników i innych pracowników w Wojskowej Prokuraturze Garnizonowej [...]*. Sąd I instancji wyszedł bowiem z błędnego założenia, a co zostało w pełni zaakceptowane przez Sąd odwoławczy, że z uwagi na to, że ustawa o prokuraturze nie precyzuje o jakie chodzi przepisy prawa, których oczywista i rażąca obraza stanowi przewinienie służbowe, to nie ma przeszkód, aby zachowanie obwinionego oceniać w zakresie naruszenia wyżej wskazanych przepisów. W orzecznictwie sądowym jak i w doktrynie wskazuje się natomiast jednoznacznie, że pojęcie „prawa” w użytym w przepisie art. 66 ust.1 ustawy o prokuraturze zwrocie „oczywista i rażąca obraza przepisów prawa” należy interpretować wprawdzie szeroko, a więc obejmując tym zakresem przepisy prawa materialnego, prawa procesowego, jak również przepisy o charakterze ustrojowym (por. orzeczenie SN z 17 września 2001 r., III SZ 8/01, LEX nr 54881; M. Mitera, M. Rojewski, E. Rojewska, *Ustawa o prokuraturze. Komentarz*, Warszawa 2011, s.189). Nie można mieć jednak wątpliwości, że chodzi o obrazę przepisów, które stosowane są przez prokuratora jako organ prowadzonego postępowania przygotowawczego lub jako stronę postępowania sądowego.

Powyższe wskazuje więc jednoznacznie, że przypisane obwinionemu zachowanie nie stanowi przewinienia dyscyplinarnego w postaci oczywistej i rażącej obrazy przepisów prawa, gdyż nie naruszył on przepisów prawa

stosowanych przez niego jako prowadzącego postępowanie karne o sygn. Pg. D. .../10 co wskazuje, że w sprawie doszło do naruszenia przepisu art. 66 ust. 1 ustawy o prokuraturze. Zaszła więc konieczność uchylecia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, w którym Sąd winien rozważyć, czy w sprawie nie zaszła druga z podstaw odpowiedzialności dyscyplinarnej prokuratora wskazana w art. 66 ust. 1 ustawy o prokuraturze. Wprawdzie kasacja została wniesiona jedynie na korzyść obwinionego, jednakże z uwagi na opis czynu przypisanego obwinionemu, dokonywanie oceny jego zachowania pod kątem ewentualnego naruszenia zasad funkcjonowania Prokuratury, takich jak zasada hierarchicznego podporządkowania, a więc uchybienia godności urzędu prokuratorskiego, nie będzie stanowiło działania na jego niekorzyść. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy i rozstrzygnięciu co do zasadności zarzutów zawartych w odwołaniu obwinionego, Sąd odwoławczy będzie miał na uwadze zapatrywanie prawne powyżej wskazane.

Zauważyć należy, że Sąd Najwyższy uchylając zaskarżone orzeczenie wydane, jak wynika z jego treści, przez Sąd Dyscyplinarny w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej w drugiej instancji, przekazał je do rozpoznania Odwoławczemu Sądowi Dyscyplinarnemu w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej, gdyż jak wynika z treści art. 70 ust. 1 pkt 1b) ustawy o prokuraturze tak brzmi prawidłowa nazwa tego Sądu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.